

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN MIETINTÖ 7/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä marraskuuta 2013 lähettänyt ympäristövaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain muuttamisesta (HE 177/2013 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöneuvos Antti Irjala ja ylitarkastaja Minna Mättö, ympäristöministeriö
- johtava lakimies Ulla Hurmeranta, Suomen Kuntaliitto.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuoden 2014 alkuun saakka voimassa olevaa kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annettua lakia siten, että lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin viidellä vuodella vuoden 2018 loppuun saakka. Lain alueellista soveltamisalaa ehdotetaan laajennettavaksi siten, että poikkeamistoimivallan siirtämisen kokeilun osalta lain soveltamisalueeseen kuuluisivat asukasluvultaan kymmenen suurinta kuntaa. Samalla lakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä tarkistuksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2014 ja olemaan voimassa vuoden 2018 loppuun.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:n mukaan kunnalla on laaja toimivalta poiketa laista ja sen nojalla annetuista säännöksistä ja määräyksistä. Poikkeamistoimivalta on kuitenkin 171 §:n 2 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella eräiden keskeisten asioiden osalta, kuten vähäistä suuremmasta poikkeamisesta kokonaisrakennusoikeudesta, poikkeamisesta rakennuksen suojelua koskevasta kaavamääräyksestä ja poikkeamisesta asemakaavan hyväksymisestä johtuvasta rakennuskiellosta, joka on voimassa päätöksen lainvoimaisuuteen asti.

Hallituksen esityksen tarkoituksena on jatkaa kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta annetun lain voimassaoloaikaa viidellä vuodella vuoden 2018 loppuun saakka sekä

tehdä lakiin eräitä tarkistuksia. Kokeilussa ELY-keskuksille kuuluva edellä mainittu toimivalta on siirretty kunnille, mutta poikkeamisen edellytykset säilyvät ennallaan. Merkittävin tarkistusehdotus on kokeilun laajentaminen sovellettavaksi nykyisten Helsingin, Espoon, Vantaan ja Turun lisäksi Tampereella, Oulussa, Jyväskylässä, Kuopiossa, Lahdessa ja Kouvolassa.

Ympäristövaliokunta katsoo, että nyt 3 vuotta voimassa olleen kokeilulain määräaikainen jatkaminen ilman keskeytystä on tarkoituksenmukaista kokeilussa mukana olevien kuntien kannalta. Kokeilun jatkaminen on tärkeää myös siksi, että käynnissä olevassa maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarvioinnissa selvitetään parhaillaan mahdollista poikkeamistoimivallan pysyvää siirtämistä kunnille laajemmin. Tämän lainsäädännön muutostarpeiden kokonaisharkinnan kannalta on perusteltua, että kokeilua jatketaan riittävien kokemusten saamiseksi. Valiokunta viittaa tältä osin myös mietintöönsä kokeilulain hyväksymisestä¹, jossa valiokunta piti kokeilulakia oikeansuuntaisena, mutta soveltamisalaltaan huomattavan suppeana. Valiokunta myös korosti tuolloin kokeilulain soveltamisalaa laajentamalla lisättävän laista saatavia kokemuksia, joiden nojalla voidaan arvioida mahdollisten pysyvien lainsäädäntömuutosten perusteita.

Valiokunta toteaa, että maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarvioinnin yhteydessä tehdyssä selvityksessä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toiminnasta maankäyttö- ja rakennuslain viranomaistehtävissä² ehdotetaan ELY-keskuksille nyt kuuluva poikkeamistoimivalta siirrettäväksi kunnalle sellaisten kuntien osalta, joiden kaavoitustoimi ja muu maankäytön ohjaus on riittävän kehittynyt. Toimivallan siirtämistä poikkeamisasioissa nykyistä suuremmassa määrin kunnille pidetään selvityksessä perusteltuna osana pyrkimystä parantaa ELY-keskusten ohjauksen ja valvonnan vaikuttavuutta ja suunnata toimintaa nykyistä enemmän kuntien strategisen alueidenkäytön suunnittelun, yleiskaavoituksen ja kestävä yhdyskuntarakenteen edistämiseen. Valiokunta kiirehtii maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisarviointia ja poikkeamistoimivallan siirtämistä pysyvästi nykyistä laajemmin kunnille katsoen, että pysyvämmästä ratkaisusta tulee säätää mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa hyvissä ajoin ennen viiden vuoden jatkoajan päättymistä.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ympäristövaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

¹ YmVM 12/2010 vp — HE 184/2010 vp Hallituksen esitys laiksi kevennettyjen rakentamis- ja kaavamääräysten kokeilusta

² ELY-keskukset alueidenkäytön ja rakentamisen ohjaajina; Auvo Haapanala, ympäristöministeriön raportteja 6/2013

Helsingissä 19 päivänä marraskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Martti Korhonen /vas	Jari Lindström /ps
vpj.	Rakel Hiltunen /sd	Eeva-Maria Maijala /kesk
jäs.	Christina Gestrin /r	Tapani Mäkinen /kok
	Timo Heinonen /kok	Martti Mölsä /ps
	Antti Kaikkonen /kesk (osittain)	Anni Sinnemäki /vihr (osittain)
	Pauli Kiuru /kok	Mirja Vehkaperä /kesk
	Jukka Kärnä /sd	Juha Väätäinen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.